

Ráduly János

Kobzon játszol

Kobzon játszol, koboz hangja
szertefut,
a szép dallam elandalít
száz falut.

Száz faluban most mindenki
énekel,
szárnyakat bont a vidámság —
égre kel.

Fut a nyár

Fut a nyár, szaladgál,
versenyzik a széllel,
hátán a puttonya
telis-tele fénnel.

Temérdek sok fényét
vajon hol is vette? —
Mít a tavasz elszórt,
összeszedegette.

Tücsök cirpel

Tücsök cirpel.
Dalos lelke
égre szálló
táltos lepke.

Énekel a
Nap, Hold, csillag,
a mindenség
zengő illat.

Nyuszijáték

Erdőn tisztás. Közepében
száz nyuszi a verőfényben.

Asztalokon tükrök sora,
feltükröznek az égboltra.

Jött az őz, mindjárt megállott:
— Száz nyuszi, ti mit csináltok?

— Sok munkától ki sem látszunk,
napenergiával játszunk.

Sirálytánc

Reggel óta
Sirálytáncot
bámul a Nap,
csodálatos,
amit lát.

— Sebjaj — mondja —,
majd kijárom
én is, én is
a sirálytánc
iskolát.

Borisz kutyánk

Borisz kutyánk
hórihorgas
csontot tép,
falánkságát
bámulja a
kéklő ég.

— Túlzott-kemény,
 ehetetlen
 a csontom,
 türelemmel,
 okossággal
 megbontom.

Hogyha mégis
 föl-fölgerjed
 haragom,
 csitulásul
 farkam végét
 harapom.

Lyukas kosár

Lyukas kosár
 az udvaron,
 feneketlen.
 Borisz kutyánk
 előtt nincsen
 lehetetlen.

Nyakba öltött
 kosárral fut
 véges-végig,
 az öröme
 fölível a
 kéklő éjig.

Levelibéka

Esti vartyogás a fán.
 Ki lehet?
 Jóska? Péter? Janka tán?
 Nem lehet.

Ők rég ágyban vannak már,
 alszanak.

Édes álmok vonatán
 utaznak.

A levelibéka ül
 ágvégen.
 Hintáztatja magát a
 holdfényben.

Hét szellőfi

Janka-Panka
 kint a parkban
 hét kockával
 házat játszik,

míg fölötte
 — piros kedvvel —
 hét szellőfi
 citerázik.

Vendégség

Nyuszigazda
 vendéget vár,
 nyusziszakács
 főzőget.
 — Jaj, ezt a sok
 finomságot
 vajon majd ki
 eszi meg?

Nyusziizékre
 ült a vendég,
 nyusziasztal
 előtte,
 nyuszigazda
 szakácsának
 minden főztjét
 megette.

Míg vitáznak

Harangszínű
délután.
Szarka cserreg
fönn a fán.

Varjú károg:
— Csönd legyen,
nem alhatik
gyermekem.

Míg vitáznak,
szél motoz:
megpendül a
szélkoboz.

Aranypénz a négyzeten

Féltem
egyetlen aranypénzem,
a Napot.
S én a Napnak
mi vagyok?
Aranypénz a négyzeten,
engem máris
a fülére
föltészen.

Napfényherceg

Napfény nézett a tükörbe,
magát szépnek még nem látta,
most rádöbbsent: szépségének
nincsen a világon párja.
Azóta is fűnek-fának,
mindeneknek folyton henceg:
— Nézzetek rám, tudjátok meg,
én vagyok a Napfényherceg.

Lángos, kürtös

Apró üzlet,
a tálcákon
lángos, kürtös.
Az illatuk
ezer ágú:
firtes-fürtös.
Már a sorban
Iza, Tünde,
Péter, Pál.
Ezüstpénzzel
még a Nap is
sorba áll.

Ki lakik?

— Rókalyukban
ki lakik?
— Hosszú farkú,
rőtes színű
róka koma,
ha bátor vagy,
bújj odúmba.

— Csigaházban
ki lakik?
— Erős csiga,
hátamon van
az otthonom,
víg és nyugodt
minden napom.

— Palotában
ki lakik?
Én, az ember,
épp jobbítok
az eszemen,
ujjat húzni
ki mer velem?

Csire Gabriella

Tündér Ibolya

— Arany János *Rózsa és Ibolya* című verses meséje nyomán —

Arany János (1817–1882), a magyar verses epika legkiemelkedőbb művelője, páratlan értékű verses mesét hagyott ránk, a ma is kedvelt *Rózsa és Ibolyát*.

Gazdag életművén belül egyedülálló a népmesei ihletésű elbeszélő költemény. Megírásakor — a forradalom leveréséig tartó — töretlen költői lendületének a csúcspontján állt. Ez volt számára a váratlan sikerek időszaka. Megnyerte a Kisfaludy Társaság pályadíját, kétszer egymás után — először *A helység kalapácsa* című komikus eposzával, a rákövetkező évben pedig a *Toldival* —, az ismeretlenségből a korabeli költők legnagyobbjai közé emelkedett, s nyerte el sorsdöntő ráadásnak Petőfi Sándor barátságát. „Terhes hivatala mellett is — mely elfoglalta reggeltől estig — elég volt akkor néhány hét, hogy a késő éjjeli órák föláldozásával megalkosson egy-egy oly terjedelmű művet, mint az *Elvesztett alkotmány*, *Toldi*, *Toldi estéje*, *Murány ostroma*, *Rózsa és Ibolya*, *Losonczi István*, *Szent László fíve* stb.” — emlékezik vissza édesapja szalontai éveire kötődő nagy alkotóperiódusára Arany László.

Ekkor született verses meséje is, melynek forrása a világszerte elterjedt, a magyar nyelvterület minden részén, több mint negyven változatban megtalálható tündérmese. A sokféleképpen variálódó mese népszerűségét a ponyvakiadások és az irodalmi feldolgozások is tanúsítják. Közülük a legtökéletesebb változat Arany Jánosnak köszönhető, melyet *Rózsa és Ibolya meséje* (1847) címmel tett közzé a Pesti Divatlapban.

A mű régi mesemotívumokat tartalmaz (természetfölötti feleség, vőnek adott feladatok, menekülés, elfelejtett menyasszony stb.). Cselekménybonyolítása érdekes, lebilincselő. A köznapit, a korabeli realitást szinte észrevétlenül keveri a csodás jelenségekkel. Emberfeletti lények (boszorkány, tündér), varázslat (kődből bűvölt palota), átváltozás és átváltoztatás (a lányból tó lesz, az ifjúból kacs, a három tagú családból három paripa stb.), mágikus eljárások (beszélő vércseppek) és kellékek (szárnyakként használt szeneslapát és piszkavas), átokkal sújtás (feledés, elfelejtkezés), az időbeli és térbeli történéseket jelző hármas szám következetes jelenléte (három próbatétel, három üldözési jelenet, egy vőlegény és két menyasszony stb.) — a tündérmese sajátos kellékei, a régi pogány hitvilágból átöröklött szimbólumok mind föllelhetők Arany János meséjében.

A főhősök neve jelképes értékű virágnév. Rózsa régi magyar férfinév volt, idővel alakult át női névvé. A rózsa (amely több ókori görög isten — Adonisz, Érosz, Dionüszosz — virága volt) a szépség és a szerelem szimbóluma. A szín-
